Spreken alfabetiseren

Workshop voor taalcoaches Soest

Programma

Wat verwachten jullie te leren?

Programma deel 1

- Kennismaking en verwachtingen
- Taalniveaus van het ERK
- Ervaren
- Woordspin, standaardzinnetjes
- TPR (Total Physical Response)
- Taalriedel
- Opbouw van een les & *SpreekTaal*

Taalniveaus

- Europees Referentiekader (ERK)
- Gespreksvaardigheid =
  - gesprekken voeren (interactie)
  - spreken (monoloog)

- Niveaus:
  - A1: zeer laag niveau
  - A2: niveau inburgeringsexamen
  - B1: niveau staatsexamen I (mbo-niveau)
  - B2: niveau staatsexamen 2 (hbo-niveau)

Taalniveaus

Niveau A1

Ik kan deelnemen aan een eenvoudig gesprek, wanneer de gesprekspartner bereid is om zaken in een langzamer spreektempo te herhalen of opnieuw te formuleren en mij helpt bij het formuleren van wat ik probeer te zeggen. Ik kan eenvoudige vragen stellen en beantwoorden die een directe behoefte of zeer vertrouwde onderwerpen betreffen.

Taalniveaus

Niveau A2

Ik kan communiceren over eenvoudige en alledaagse taken die een eenvoudige en directe uitwisseling van informatie over vertrouwde onderwerpen en activiteiten betreffen. Ik kan zeer korte sociale gesprekken aan, alhoewel ik gewoonlijk niet voldoende begrijp om het gesprek zelfstandig gaande te houden.

Taalniveaus

Niveau B1

Ik kan de meeste situaties aan die zich kunnen voordoen tijdens een reis in het gebied waar de betreffende taal wordt gesproken.

Ik kan onvoorbereid deelnemen aan een gesprek over onderwerpen die vertrouwd zijn, of mijn persoonlijke belangstelling hebben of die betrekking hebben op het dagelijks leven (bijvoorbeeld familie, vrijetijdsbesteding, werk, reizen en actuele gebeurtenissen).

Taalniveaus

Niveau B2

Ik kan zodanig deelnemen aan een vloeiend en spontaan gesprek, dat normale uitwisseling met moedertaalsprekers redelijk mogelijk is. Ik kan binnen een vertrouwde context actief deelnemen aan een discussie en hierin mijn standpunten uitleggen en ondersteunen.

Taalniveaus

Quel est votre niveau d'expression orale en français?

A1 / A2 / B1 / B2 ?

Exercice: jeu de rôles:
A1/A2: de weg wijzen/vragen
.

Van school De Bron naar Idea

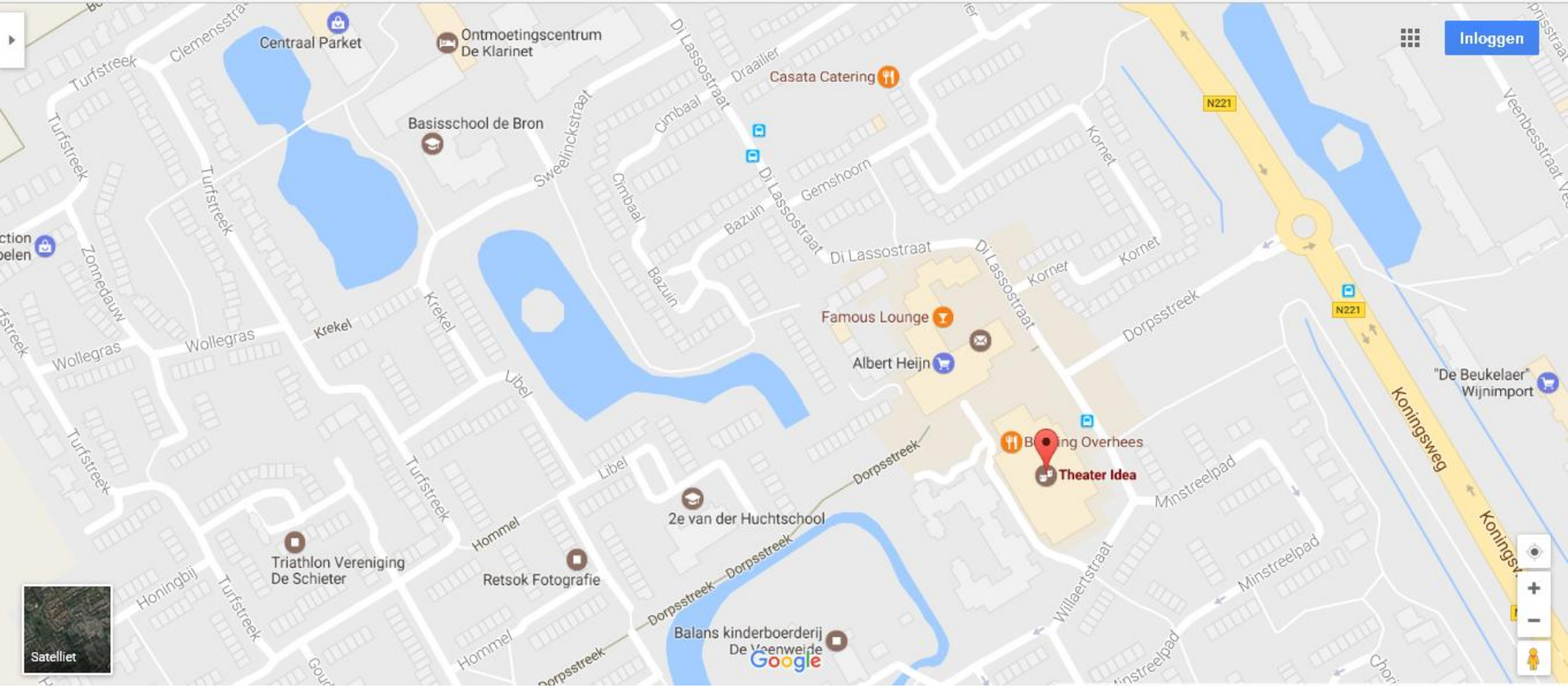

Ervaringen

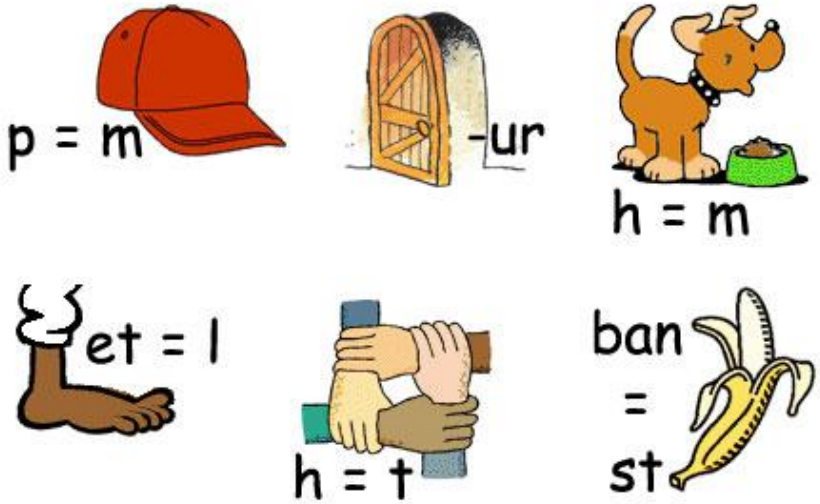

Wat heb je nodig om dit goed te doen?

Wat heb je nodig 1

Vocabulaire

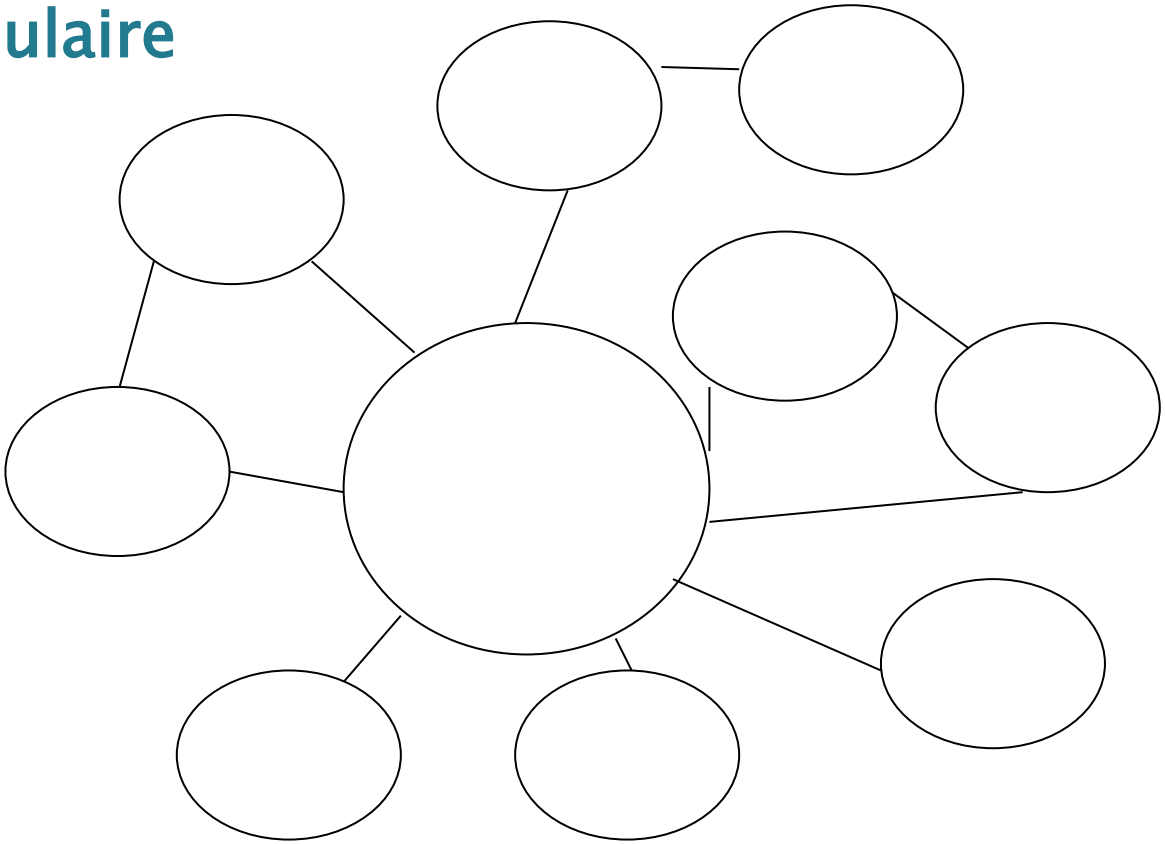

Wat heb je nodig 2

Vocabulaire: Total Physical response

Het leren van taal wordt gekoppeld aan fysieke actie.

Filmpje

- fase 1a: te leren woorden, eventueel met plaatje
- fase 1b: korte zinnetjes, één voor één met gebaren, nadoen herhaal vorig zinnetje voor het nieuwe zinnetje
- fase 2: zinnetjes zonder gebaren, zelfde volgorde, leerder maakt het gebaar
- fase 3: idem, in andere volgorde
- fase 4: luisteren, leerder wijst het juiste plaatje aan

Wat heb je nodig 3

Standaardzinnetjes

- Pardon madame
- Où se trouve …..
- Pouvez-vous parler plus lentement svp?
- Vous tournez à gauche/ à droite
- Merci madame
- Je vous en prie
- Au revoir
-
-

Wat heb je nodig 4a

Taalriedel

- Komt uit Amerika: jazz chants
- Carolyn Graham: filmpje

Wat heb je nodig 4b

Taalriedel

Vocabulary chants: woordenschat

- schrijf 10 woorden op over een thema
- ze hebben 1, 2 of 3 lettergrepen
- kies er drie en maak een riedel

Filmpje

Wat heb je nodig 4c

Taalriedel

- taalriedel reizen (A2)

Taalriedel:
  - korte zinnetjes *of*
  - woordenschat

- maak zelf een korte taalriedel over ‘de weg vragen’

Opbouw van een les

Van receptief naar productief:

- herkenning
- reproductie
- vrije productie

Stappen

- voorkennis activeren (plaatje, woordspin)
- nieuwe woorden toevoegen (woordspin)
- eventueel oefenen met TPR
- →

Opbouw van een les

- Luistertekst of leestekst aanbieden waar de nieuwe woorden in voorkomen, bij voorkeur een dialoog Voorbeeld

- Stel hierover vragen voor het luisteren/ lezen
- standaardzinnetjes eruit halen en bespreken
- deze zinnetjes laten naspreken
- oefenen met taalriedel
- dialoogje samen uitvoeren, van rol wisselen
  - eerst lezen, later los van de tekst
  - aantal keren herhalen

Opbouw van een les

- na voldoende oefenen: stapje verder:
- mini-gesprekje n.a.v. dit onderwerp over eigen situatie

Spreektaal

- 15 boekjes A1 en 15 boekjes A2
- Gemaakt door de VU
- Vrij van copyright
- In de mediatheek
- Toegankelijk voor coaches en deelnemers
- Geen grammatica
- Volgorde willekeurig (wat spreekt aan?)
- Reizen A2
- Voorleesknop

Vragen / opmerkingen / vertrek

Programma deel 2

- Analfabeet in moedertaal
- Analfabeet in Latijnse schrift
- Alfabetiseren in de Mediatheek
- De serie *Pen!*
- Klank en schrift verbinden
  - Uitspraakfilmpjes
  - Spellingsregels
- Ervaren: schrijf Arabisch
- Terugkijken op deze ochtend

Echt analfabeet?

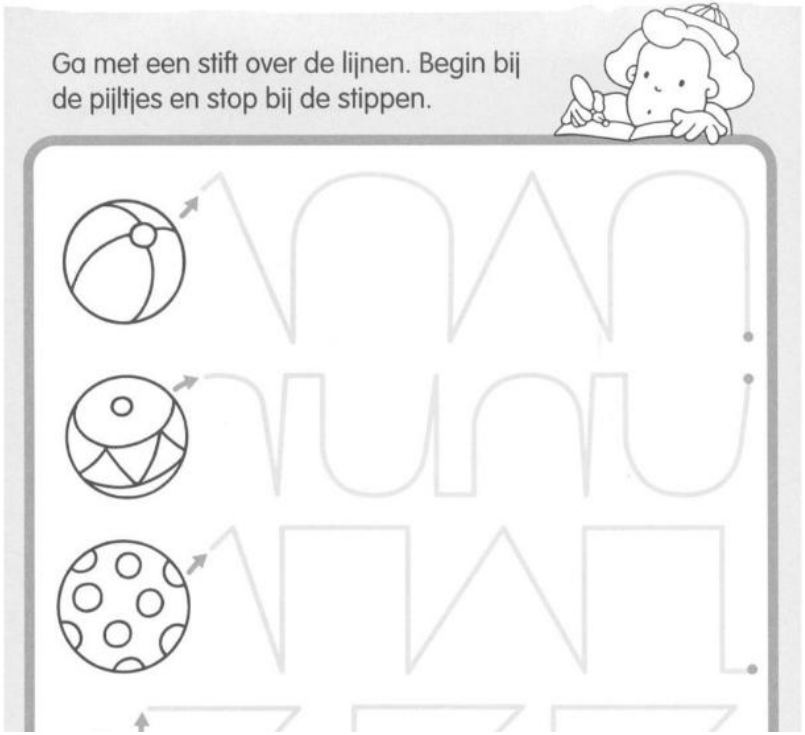

Kijk in de Mediatheek onder Motoriek

Pen!

- Katern 0: kennismaken
- Katern 1 – 7: korte en lange klinkers
- Katern 8 – 13: tweeklanken
- Uitgangspunt: verbinden van klank en schrift

- Plaatjes
- Geleidelijk enige grammatica
- Geen expliciete regels

- Handleiding voor taalcoaches
- Te vinden in de Mediatheek

NT2: verbind klank en schrift

- Leren hoe klinkers uitgesproken en geschreven worden
- Hetzelfde geldt voor medeklinkers

- Over het algemeen schrijf je woorden zoals je ze hoort met uitzondering van
  - ou/au, ij/ei, g/ch
  - Leenwoorden (computer, douche)
  - Spellingsregel: eind woord/lettergreep = medeklinker is stemloos (v ➔ f, z ➔ s, d ➔ t)
  - De letterdief

Opbouw van elk katern

- Naschrijven
- Van herkennen naar produceren
- Eerst schrift + klank
- Dan luisteren en schrijven (dictee)

- Losse woorden die je kunt afbeelden met plaatjes
  - Kort (drie letters), vanaf nr. 5 vier letters, later meer
  - Frequent
  - Praktisch (in de leefwereld)

Een mini-les Arabisch 1

- Schrijf de woorden na

باب

بيت

De kunst van het schrijven

- Van links naar rechts
- Let op de volgorde bij het schrijven van de letter: bijv. de p
  - eerst het stokje,
  - dan het bolletje
- Gebruik zo nodig werkbladen per letter
- Dit verhoogt de schrijfsnelheid
- Ook al wordt de computer veel gebruikt: schrijven is ook nodig
- *Schrijfletters* in elk geval lezen (katern 9)

Een mini-les Arabisch 2

- Welk woord hoort bij het plaatje?

Korte en lange klinkers

- as / jas / tas / das (katern 1)
- man / maan (katern 2)
- pen / pennen /peen / regen (nrs. 3 en 4)
  - de ‘sjwa’
  - open en gesloten lettergreep
- pot / poot /poten (nr. 5)
- kip (nr. 6) kiwi en vier komen in nr. 8
- bus / bussen / stuur / sturen (nr. 7)

Korte en lange klinkers

- Hoe zou je het verschil uitleggen?
- Uitspraak – filmpje

- Open lettergreep: aa → a (maan, manen)
- Gesloten lettergreep: a blijft a (bal, ballen)

- Moeilijk concept als je moedertaal geen klinkers kent.

Klinkers met 2 tekens

- drie / vier / tien (nr. 8)
- groen / schoen (nr. 10)
- kleur / deur (nr. 12)

- Let op het verschil tussen stoer en stuur
  'Ik kan de [hoer] niet betalen'

Tweeklanken

- Hier hoor je echt 2 klanken
- vrij / mei [ij + j] (nr. 9) – uitspraakfilmpje
- trui [ui + j] (nr. 11)
- kou / auto [ou + w] (nr. 13)

Geen regels:

- ij/ei per woord leren
- au/ou per woord leren

Medeklinkers

- Worden gedoseerd toegevoegd
- In voettekst staat in kleur wat al behandeld is
- Aparte oefeningen met:
  - b en p: bad en pad (nr. 1 en 2) (filmpje)
  - ng: jongen / honing / vinger: één klank (nr. 6)
  - ch: kachel / lachen: één klank (nr. 7)
  - sch: schuur / schip / schaap: twee klanken (nr. 9)
  - nk: plank / enkel / pink / vonk (nr. 13)

Hoofdletters en drukletters

- Afwijkend van de kleine letter (nr. 8)

A en a

- Afwijkend van drukletters (nr. 10)

a en a / g en g

Grammatica

- In de serie *Pen!* het hoogst noodzakelijke:
  - Lidwoorden (direct correct aanleren)
  - Werkwoorden in tegenwoordige tijd
  - Bijvoeglijk naamwoord: groot / grote
  - Enkelvoud – meervoud
  - Vragen stellen: inversie

- Spellingsregels:
  - Stemhebbend ➔ stemloos einde lettergreep/woord
  - Open/ gesloten lettergrepen (letterdief)

Lidwoorden

- Vanaf katern 4: de / het
- Leren bij elk nieuw zelfstandig naamwoord
- ‘een’ wordt niet apart behandeld
- ‘een’ spreek je uit met de sjwa

Twee regels:

- Het meervoud krijgt altijd ‘de’
- Het verkleinwoord krijgt altijd ‘het’

- Veel talen kennen **geen lidwoorden**

Beginnen met schrijven

- Schrijven ondersteunt het leren van woorden
  - Daarom belangrijk vanaf het begin
  - Z.s.m basale communicatie (nr. 9 schrijf over jezelf)

- Woorden leren gebeurt op school vaak per thema: qua klank niet systematisch
  - Huis: kamer, gang, keuken, douche (!), tuin
  - Leren wat je nodig hebt (bijv. cursist naar arts)

De basis moet **systematisch** gelegd worden.

Tips

- Schriftje met tussenregels
- Systematisch leren werken
- Apart schrift voor vocabulaire
- Substantieven altijd met lidwoord opschrijven
- Uit het hoofd leren (studievaardigheden)
- …….

Terugkijken